

Din digitale gæstelærer: John Kenn Mortensen

Lærervejledning til forløbet 'Tegn det uhyggelige med humor'

Forløbet er udviklet til billedkunst

Målrettet elever på mellemtrinnet

Online eller fysisk fremmøde

Forløb på 8-10 lektioner

Hvordan kan elever tegne det uhyggelige? Hvordan kan de få det uhyggelige til at hænge sammen med humor? Og hvordan kan de bruge deres fantasi og forestillingsevne til at tegne monstertegninger? I dette gæstelærerforløb giver tegner og forfatter John Kenn Mortensen sine personlige svar på disse spørgsmål.

Mennesker bliver gode til at tegne ved at tegne – og det at tegne er ikke en eksakt videnskab, hvor tegnere kan sammenligne sig med andre eller konkurrere. Alle skal finde deres egen stil og inspiration. Det er nogle af John Kenn Mortensens vigtigste pointer i dette gæstelærerforløb.

John Kenn Mortensen er en fantastisk og humoristisk tegner, som også skriver bøger. Han er særligt kendt for sine post-it-monstre, som også er en del af dette forløb. Før John Kenn Mortensen blev en del af tegneserie- og bogbranchen, lavede han film og tv som forfatter og instruktør. Han instruerer og skriver stadigvæk film.

Forløbets formål

Billedkunstoffaget handler om at lære at udtrykke sig med billeder samt at lære at opleve og forstå billeder. Dette gæstelærerforløb for elever i 4.-6.

klasse fokuserer på kompetenceområderne billedfremstilling og billedanalyse og færdigheds- og vidensområderne tegning og grafik samt billedgenrer.

Forløbets omdrejningspunkt er elevernes billedprojekter med vægt på udvikling af deres formsprog, tegneteknikker, genrekendskab samt fantasi og forestillingsevne.

Ved at arbejde med udgangspunkt i et fællesmenneskeligt eksistenstema som det uhyggelige, får eleverne kompetencer til at omsætte fantasi, forestillinger og følelser til tegninger. John Kenn Mortensen bruger en kombination af uhygge og humor som inspiration, og derigennem gøres det umiddelbart alvorlige og mørke tema mere tilgængeligt for eleverne. Med udgangspunkt

i elevernes egne skrevne historier får de kompetencer til at udtrykke sig i billeder ud fra ord. Forløbet kan anvendes til tværfaglige forløb med billedkunst og danskfaget.

Eleverne vil efter forløbet have fået indsigt i tegningens formsprog og virkemidler, og de vil have fået erfaringer med at:

- Arbejde tematisk
- Bruge deres fantasi og forestillingsevne
- Udtrykke sig i billeder ud fra historier
- Arbejde med genreforståelse.

Supplerende kan forløbet give indsigt i, at det er vigtigt at øve sig og finde sin personlige stil, hvis eleverne vil blive gode til at tegne.

Formålet med forløbet er desuden at løfte elevernes læring, motivere dem og styrke deres trivsel med undervisning af en gæstelærer, der er en faglig kapacitet på sit felt.

Find alle de digitale gæstelærerforløb på www.emu.dk.

Forløbets opbygning

Forløbet er bygget op omkring fire videoer med John Kenn Mortensen. Til hver video er der aktiviteter, som kan anvendes i undervisningen. Videoerne og aktiviteterne kan anvendes i kronologisk rækkefølge i ét samlet temaforløb, eller læreren kan arbejde med videoerne separat.

Video 1: Tegn det uhyggelige med humor

I den første video fortæller John Kenn Mortensen, hvorfor han tegner. Han holder blandt andet meget af, at det at tegne er en disciplin, hvor der ikke kan opnås perfektion, og at det ikke giver mening at konkurrere eller sammenligne sig med andre.

Læreren kan på den baggrund tage en snak med eleverne om, hvad de særligt godt kan lide at tegne, hvornår de tegner, og hvorfor de tegner. Læreren kan også spørge dem, om der er bøger med tegninger eller tegneserier eller tegnefilm, de godt kan lide?

John Kenn Mortensen fortæller videre, at der er mange måder at tegne på. Han tegnede selv hele tiden i folkeskolen, men han er ikke skolet i at tegne. Der er ifølge ham to måder at blive god på: ved at modtage undervisning eller ved bare tegne en hel masse. John Kenn Mortensen fortæller om sin egen måde at tegne på – at han ikke bruger farver, men altid en trykblyant, hvor strengen er lige tyk hele tiden, og som nemt kan tegnes op med en sort tynd pen bagefter. Alle kan finde sin egen måde at tegne på, og hans vigtigste pointe er, at tegnere i den proces kun tegner ting, de selv har lyst til at tegne.

Læreren kan herefter vise eleverne et udvalg af John Kenn Mortensens tegninger. De kan for eksempel tages fra hans Instagram-konto (@johnkennmortensen). Læreren kan på den baggrund tage en samtale med eleverne om, hvilke virkemidler tegneren bruger. Der kan for eksempel fokuseres på farveholdning, brug af lys og skygge, størrelsesforhold, beskæring, monstrene og de andre figurers form og udseende, samt hvordan John Kenn Mortensen bruger humor i sine billeder.

Eleverne kan herefter lave hver mindst to uhyggelige og humoristiske tegninger (A4-størrelse) ved hjælp af forskellige virkemidler fra genren. Overskriften på begge tegninger kan være: *Den dag jeg mødte et monster*. Eleverne kan vælge et sted, hvor deres tegning foregår. Det kan for eksempel være på en strand, i en skov, inde i et hus, på en øde vej, på en kirkegård osv. Der skal være mindst ét menneske og mindst ét monster på tegningen, og der kan indgå en lille ting, en mellemstor ting og en stor ting på tegningerne. Der er frit farvevalg.

Efterfølgende laves der en fælles evaluering, hvor eleverne hver især fortæller, hvad deres tegning handler om, og hvilke virkemidler de har brugt.

Video 2: At lave tegninger til historier

I denne video fortæller John Kenn Mortensen om sine arbejdsprocesser og om de forskellige måder at tegne, male og illustrere på. Hans egen proces starter oppe i hovedet med en idé. Hvis han har et meget konkret billede inde i hovedet, laver han først en skitse med en blyantstreg, der kan viskes ud bagefter.

Læreren kan indledningsvist få eleverne med i en samtale om, hvilke uhyggelige billeder, bøger, film og musik de kender. I fællesskab kan de blive enige om, hvad der er typiske virkemidler inden for denne genre. Læreren kan supplere med at vise uhyggelige billeder fra populærkulturen og kunsthistorien, som er tilpasset målgruppen.

Eleverne kan herefter lave sort/hvid-tegninger til korte uhyggelige historier, som de selv finder på og skriver. Rammen for historierne kan udarbejdes af billedkunstlæreren i samarbejde med dansklæreren. Den tværfaglige sammenhæng fra billedkunst til dansk kan eksempelvis tage afsæt i danskfagets arbejde med fremstilling og multimodalitet.

Hver elev laver mindst tre tegninger. Det kan gøres til et krav, at de arbejder med skitser til denne opgave. Læreren og eleverne kigger i fællesskab på skitser og giver konstruktiv kritik, før de endelige tegninger laves.

I denne øvelse kan eleverne eventuelt arbejde videre med at lægge digitale effekter på deres håndtegnede tegninger ved hjælp af digitale tegneprogrammer som Chrome Canvas.

Alle historier og tegninger kan efterfølgende kopieres og samles til en bog eller til en samlet digital udgivelse.

Video 3: Post-it-monstre

I denne video fortæller John Kenn Mortensen om sit post-it-monster-projekt. Det er et sjovt og uprætentiøst format, som er godt

at øve sig på. Eleverne kan i forlængelse af videoen selv tegne post-it-monstre, som de finder på ud fra idéerne i videoen og ud fra overskrifterne:

- Et nuttet monster
- Et skørt monster
- Et fiskemonster
- Et insektmonster
- Et fuglemonster
- Et robotmonster
- Et corona-monster
- Et monster, jeg virkelig er bange for.

Eleverne kan selv finde på flere.

Eleverne kan tegne hver seks post-it-tegninger hver. Der må kun tegnes på gule post-its (38 x 51 mm) og kun bruges hårde og bløde blyanter samt sorte tuscher af forskellige tykkelser. Efterfølgende sættes alle elevernes post-it-monstre sammen til et stort fælles billede, som udstilles - for eksempel på døren til klasseværelset, i klasseværelset, på væggen i fællesarealer eller lignende.

Video 4: Hvordan bliver du en god tegner?

I den afsluttende video giver John Kenn Mortensen sine bedste råd til at blive god til at tegne og kickstarte sin fantasi. Det handler med gæstelærerens ord om at tegne meget og kickstarte sin hjerne. John Kenn Mortensen kickstarter sin hjerne - og finder sin inspiration - ved at gå ture og ved at høre musik.

Klassen kan med udgangspunkt i de gode råd fra videoen gå en tur i skoven eller i parken. Hver elev kan vælge et træ og lave en tegning af træet, der forvandler sig til et monster. Klassen bevæger sig - det vil sige går eller løber - når de skal finde på nye idéer til tegninger og historier.

Læreren kan spille uhyggelig musik i klassen som inspiration til tegninger. Eleverne kan selv finde uhyggelig musik og lyde til deres tegninger.

Evaluering

I forbindelse med aktiviteterne tilknyttet de fire videoer er der angivet forskellige idéer til formativ og summativ evaluering. Derudover kan læreren som en opsamling på hele forløbet diskutere i klassen, hvordan oplevelsen har været. Med fokus på elevernes æstetiske sans og egen udvikling kan læreren spørge ind til:

- Har du tegnet noget i dette forløb, du aldrig har tegnet før?
- Har du tegnet på en måde, du aldrig har tegnet før? Hvordan var det?
- Er det muligt at tegne en flot tegning med monstre og grimme væsener?
- Hvad er det, der gør en tegning fantasifuld?

Læreren samler op i plenum ved at notere nogle af de væsentligste pointer og bidrag, som fremkommer under diskussionen.

Tilrettelæggelse

Der er få materiale- og lokalekrav til dette gæstelærerforløb, og det kan derfor gennemføres i alle typer af klasseværelser.

De krævede materialer er: tegnepapir i A4-størrelse, hårde og bløde blyanter, farvekridt, sorte tuscher af forskellig tykkelse og rigeligt med gule post-its af størrelsen 38 x 51 mm.

Hvis undervisningen er online...

Forløbet kan tilrettelægges som fjernundervisning. Det kræver, at eleverne har tegnepapir, post-its, blyanter og tuscher til rådighed i hjemmet, eller at de låner det med fra skolen.

Læreren kan gennemføre aktiviteterne beskrevet oven for i plenum, men muligheden for at gå i breakout rooms kan også anvendes. Her kan eleverne tegne sammen i mindre grupper og give feedback på hinandens tegninger. Læreren bør hyppigt tjekke ind i de forskellige breakout rooms for at sikre fremdrift og give konkret feedback.

Publikationen er udarbejdet juli 2021 af Rambøll Management Consulting, Københavns Professionshøjskole, VIA University College, Syddansk Universitet og Operate for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Grafisk tilrettelæggelse: Operate

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

KØBENHAVNS
PROFESSIONS
HØJSKOLE

OPERATE

RAMBØLL

SDU

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET